

Wydział Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

UNIwersYTET
WARSZAWSKI

Co osoby w wieku 60+ mówią o pandemii?

Raport nr 8 z badania przeprowadzonego na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego podczas epidemii COVID-19 w 2020 r.

BADANIE

Odbiór pandemii COVID-19 w pierwszej fazie lockdownu przez osoby w wieku 60+

Badanie jakościowe

CEL:

Oddanie głosu przedstawicielom grupy, o której wiele się mówi, a być może nie dość uważnie się jej słucha

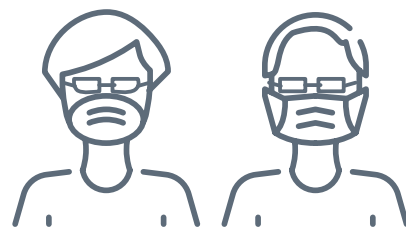
Poszukiwano odpowiedzi na pytania badawcze:

1. Jak osoby w wieku 60+ postrzegają sytuację pandemii w kontekście poznawczym, emocjonalnym i społecznym?
2. Jak osoby w wieku 60+ odnoszą okoliczności pandemii do swoich przeszłych doświadczeń?

METODA

W dniach 3-6 maja 2020 r. przeprowadzono i nagrano indywidualne, pogłębione wywiady z trzema osobami w wieku 60+ z wykorzystaniem komunikatora internetowego.

Transkrypcje rozmów zanalizowano metodą eksploracyjnej analizy treści pod kątem pytań badawczych oraz zagadnień akcentowanych jako ważne przez uczestników badania.

WPROWADZENIE:

Od początku pandemii COVID-19 osoby w wieku 60+ (w przekazie medialnym – „seniorzy”, zaś w literaturze psychologicznej – osoby w okresie późnej dorosłości) objęte są szczególną troską (np. Godzinami dla Seniorów) z uwagi na wyższe ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19 oraz śmierci w następstwie zakażenia (Ioannidis i in., 2020; Verity i in., 2020). Jednocześnie doświadczają one ograniczeń w zaspokajaniu ważnych potrzeb, np. dostępu do pomocy medycznej.

Dotychczasowe badania nie wyjaśniają jednoznacznie zależności między wiekiem a wystąpieniem określonych skutków pandemii.

Analizy wskazują, że ograniczenia w przemieszczaniu się czy kontaktach bezpośrednich mogą poważnie utrudniać przystosowanie się osób w wieku 60+ do nowych sytuacji. Z jednej strony już sama świadomość przynależności do grupy ryzyka może wzmacniać lęk i potrzebę ochrony, a izolacja społeczna może zwiększać ryzyko rozwinięcia się depresji i zaburzeń lękowych (Courtin, Knapp, 2017; Santini i in., 2020). Jednocześnie w literaturze psychologicznej akcentuje się cenne umiejętności osób w wieku 60+ do radzenia sobie z przeciwnościami i dostrzegania pozytywnych aspektów trudnych sytuacji (Tornstam, 1999; Straś-Romanowska, 2011).

Zestawienie tych dwóch perspektyw – akcentujących wynikające z wieku **ograniczenia vs możliwości** – wydaje się ważne dla planowania i wdrażania skutecznej pomocy.

WYNIKI

Wypowiedzi badanych pogrupowano w sześć zagadnień obejmujących: 1) treść i znaczenie informacji o COVID-19; 2) zmiany w obecnym życiu; 3) ustosunkowania emocjonalne i poznawcze; 4) odniesienia do przeszłości; 5) sposoby radzenia sobie oraz 6) przewidywania.

Uczestnicy odnieśli się do zjawiska pandemii na wielu poziomach, od indywidualnego po globalny. Zaobserwowano duże zróżnicowanie w sposobie myślenia o omawianych wydarzeniach, przeżywanych emocjach oraz wizji przyszłości.

- Pandemii oceniano jako trudne, choć być może cenne doświadczenie, nie powodujące rewolucyjnych zmian w sposobie życia.
- Konieczność zachowania dystansu fizycznego w miejscach publicznych uznano za zmianę podnoszącą jakość życia.
- W doświadczeniu izolacji dostrzegano okazję do reewaluacji znaczenia i wartości dotychczasowych relacji.
- Jedynym skutkiem pandemii ocenionym jednogłośnie jako negatywny był jej wpływ na gospodarkę kraju.

Badanie zwraca uwagę na konieczność skupienia się na perspektywie jednostki w celu jej zrozumienia i odpowiedzi na jej specyficzne potrzeby.

Uzyskane wyniki nie mogą być uogólniane, generalizowane i traktowane jako stałe w czasie, ze względu na liczebność próby i wysoką dynamikę zmian towarzyszących sytuacji pandemii.

Zgromadzone dane akcentują kwestie, które warto uwzględnić w kolejnych badaniach:

1. grupa 60+ jest wewnątrznie zróżnicowana: to zarówno osoby nieaktywne zawodowo, jak i takie, które łączą aktywność zawodową z opieką nad rodzicami czy wnukami;
2. przekaz medialny może wzbudzać silny lęk u osób w wieku 60+, warto więc dbać o dostępność wielu źródeł rzetelnych informacji wraz z możliwościami ich aktywnego i krytycznego odbioru;
3. dostęp osób w wieku 60+ do narzędzi komunikacji zdalnej może sprzyjać zmniejszaniu negatywnych skutków izolacji;
4. ograniczenia wynikające z pandemii COVID-19 są doświadczane inaczej niż przeszłe doświadczenia makrospołeczne, np. wcześniejsze epidemie czy okres stanu wojennego lub PRL-u;
5. osoby w wieku 60+ dysponują zasobami, które pozwalają im dostrzec również pozytywne aspekty nawet tak trudnych okoliczności jak sytuacja pandemii.

ZESPÓŁ

Kierownik projektu: mgr Agnieszka Sternak^a

a – Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski

Emilia Ilnicka^a, Dominika Kasprzyk^a, Agata Ogórek^a

PRZECZYTAJ WIĘCEJ

Na podstawie wyników opisywanego badania aktualnie przygotowywana jest publikacja.

KONTAKT

**WYDZIAŁ PSYCHOLOGII
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO**

✉ promocja@psych.uw.edu.pl

📘 [WydzialPsychologiiUW](https://www.facebook.com/WydzialPsychologiiUW)

🏠 psych.uw.edu.pl

**BIURO PRASOWE
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO**

✉ media@uw.edu.pl

📘 [fanpageUW](https://www.facebook.com/fanpageUW)

🏠 uw.edu.pl

mgr Agnieszka Sternak

✉ agnieszka.sternak@psych.uw.edu.pl

Więcej informacji na: covid.psych.uw.edu.pl

Wydział Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI